

Madvig: Og hvis man nu er enig i det, som den ærede Landssthingsmand sidst udtalte, hvis man er enig deri — jeg lader Spørgsmaalet staae ganske uafgjort — er det saa rigtigt at indgive denne Adresse? (Flou: Ja!) Nei! Man kan jo være meget enig i et Hovedformaal, som ønskes opnaaet, og derfor dog være meget uenig om Midlerne dertil. Jeg skal nu her slet ikke omtale Formaalet, fordi det efter min Overbeviisning ikke med Nytte kan forhandles i denne Sal; ved enhver Forhandling derom viser det sig, at den falder til Jorden, fordi vi ikke kunne bringe de Elementer ind i Forhandlingen, som kunde give den Liv og Betydning. Jeg vil derimod tale om Midlets Forhold til Formaalet, om vor Stilling til Adressen. Jeg vil gjøre det, naagtet jeg ved Sagens første Behandling har, som jeg troer, tilstrækkelig betegnet min Stilling til Adressen; jeg vil desuagtet gjøre det, fordi der, om jeg end i mange Punkter er enig med min ærede Sidemand (Andræ), dog er visse Ting i det, han har sagt, som jeg ønsker at give et andet Udtryk, og andre Ting, hvori jeg maastee staaer ham fjernere.

Jeg har som sagt forrige Gang meget bestemt udtalt min Stilling til Sagen. Man har sagt, at jeg har udtalt mig spagsærbigt. Ja, jeg holder ikke af at bruge meget stærke Ord, naar almindelige Ord ere tilstrækkelige, og jeg holder ikke af at spinde en lang Tale om Ting, som man ikke ret kan komme paa Bunden af, og naar Hovedbeviset kan sammensattes ganske kort. Jeg har sagt allerede forrige Gang, at det forekommer mig og er min ganske bestemte Mening, at Landstinget ved at indgive denne Adresse overskrider sin Competence. Herom er der nu allerede talt saa meget, at jeg kun skal søge at sammenstille hvad der er sagt i meget saa Ord. Denne Forsamling er en Deel af den lovgivende Magt for Kongeriget's særlige Anliggender. I den tidligere Grundlov stod der nu, at Rigsdagen har Ret til at indgive Adresser til Kongen om offentlige Anliggender; men ved en senere Paragraf er der sagt, at hele Grundlovens Indhold er indskrænket til Kongeriget's særlige Anliggender, og denne Indskrænkning træffer altfaa ogsaa hiin Paragraf om Retten til at ind-

give Adresser og bestemmer, hvilke Adresser der kunne udgaae fra Rigsdagen. Naar man derimod har beraabt sig paa en tidligere Forhandling, saa gaaer det paa ingen Maade an. Ingen streng Jurist vil lade det gjælde, naar han tager Sagen reent for sig, at man deraf, at en Forsamling ikke vil gaae ind paa en foreslaaet udtrykkelig Fraskriven af en vis Ret, vil slutte, at den samme Forsamling ikke kunde stiltiende gaae ind paa Fraskrivningen i en anden Form, og det er just det, der her foreligger. Udtrykkeligt vilde en Deel af Rigsdagen, Folkethinget, ikke fraskrive sig Retten til at indgive Adresser hele Monarkiet vedkommende, men Folkethinget gif ind paa en Resolution, hvoraf det Samme stiltiende fulgte. Men jeg skal gaae et lille Stridt videre. Hvad var det, man dengang sagde? Man afflog i det andet Thing ved een Behandling at gaae ind paa en udtrykkelig Bestemmelse om, at Rigsdagen for Fremtiden kunde indgive Adresser om de særlige Anliggender, idet man sagde, at det vilde jo vistnok blive det Almindelige, at Rigsdagen maatte indskrænke sig hertil, men at det dog var godt ikke at lade sig udtrykkelig fratage den større Ret, fordi der muligviis kunde komme Tider, da det blev nødvendigt, at Rigsdagen atter maatte overtage den Funktion for hele Monarkiet, som den tidligere under Krigsaarene og en kort Tid efter dem havde udført. Altfaa, for et revolutionært Nødstilsælde, for et Nødstilsælde, der kunde indtræde, naar Fællesforfatningen eller det, for hvis Skyld Grundloven indskrænkes, var faldet bort, for et saadant Nødstilsælde tænkte man sig et saadant Forhold. Lad os nu antage, at man havde udtrykkelig beholdt Retten til at indgive Adresser for hele Monarkiet for et saadant Nødstilsælde, foreligger da dette Nødstilsælde? Ere vi komne til et Standpunkt, hvor Rigsdagen igjen skal overtage at være Repræsentant for hele Monarkiet? Ere vi nu paa det samme Standpunkt, hvorpaa vi nødtvungent befandt os fra 1848—1854, da vi her maatte vedtage Budgetter og Love for hele Monarkiet? Det er dog ganske klart, at dette Forhold aldeles ikke kan siges at være tilstede; thi det vilde dog være det Allerførste og det